

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 27 maj 2016
(OR. en)

9526/16

RECH 208
TELECOM 100

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Föreg. dok. nr:	8791/16 RECH 133 TELECOM 74
Ärende:	Övergången till ett öppet vetenskapssystem – Rådets slutsatser (av den 27 maj 2016)

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om övergången till ett öppet vetenskapssystem, som antogs av rådet vid dess 3470:e möte den 27 maj 2016.

RÅDETS SLUTSATSER OM ÖVERGÅNGEN TILL ETT ÖPPET VETENSKAPSSYSTEM

EUROPEISKA UNIONENS RÅD

SOM ERINRAR OM

- kommissionens rekommendation av den 17 juli 2012 om tillgången till och bevarandet av vetenskaplig information¹ och meddelandet av den 17 juli 2012 *Förbättrad tillgång till vetenskaplig information – Förbättrad utväxling på offentliga investeringar i forskning*²,
- de allmänna principerna i Horisont 2020³, genom vilka fri tillgång till vetenskapliga publikationer säkerställs och fri tillgång till vetenskapliga uppgifter främjas i offentligt finansierad forskning på EU-nivå,
- kommissionens rapport från februari 2015 med titeln *Validation of the results of the public consultation on Science 2.0: Science in Transition*⁴,
- kommissionens meddelande av den 6 maj 2015 *En strategi för en inre digital marknad i Europa*⁵, där man erkänner vetenskapens och forskningens betydelse när det gäller att stimulera innovation, särskilt genom målet att förbättra ramvillkoren för datadriven forskning,

¹ Dok. 12846/12.

² Dok. 12847/12.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1291/2013 av den 11 december 2013 om inrättande av Horisont 2020 – ramprogrammet för forskning och innovation (2014–2020).

⁴ Rapporten finns tillgänglig på: http://ec.europa.eu/research/consultations/science-2.0/science_2_0_final_report.pdf#view=fit&pagemode=none

⁵ Dok. 8672/15.

- sina slutsatser av den 29 maj 2015 om färdplanen för det europeiska forskningsområdet 2015–2020⁶, genom vilka en färdplan för det europeiska forskningsområdet antogs och där man betonade vikten av att börja genomföra de viktiga prioriterade åtgärder som fastställs i färdplanen senast i mitten av 2016, bland annat för prioritering 5 "optimal spridning av kunskap",
- sina slutsatser av den 29 maj 2015 om öppen, dataintensiv och sammankopplad forskning som drivkraft för snabbare och vidare innovation⁷, i vilka man uttryckte politiskt stöd för skapandet av rätt ramvillkor för forskning och innovation med fokus på stordata och för en stärkning av värdekedjan för data som helhet i Europa,

Öppen vetenskap

1. KONSTATERAR att den exponentiella ökningen av data, tillgången till allt kraftfullare digital teknik, forskarsamhällets globalisering samt det ökade samhällsbehovet av lösningar på dagens samhälleliga utmaningar utgör grunden för den pågående omvandling och det öppnande av vetenskapen och forskningen som kallas öppen vetenskap och som påverkar forskningsmetoderna och vetenskapens organisation,
2. INSER att öppen vetenskap har potential att öka vetenskapens kvalitet, effekter och nytta och påskynda utvecklingen av kunskap genom att göra den pålitligare, effektivare och precisare, mer begriplig för samhället och mer anpassad till samhällsutmaningar, att den har potential att möjliggöra tillväxt och innovation genom att alla aktörer på alla samhällsnivåer återanvänder forskningsresultat, och att den slutligen kan bidra till Europas tillväxt och konkurrenskraft,

⁶ Dok. 8975/15.

⁷ Dok. 9360/15.

3. BETONAR att öppen vetenskap bland annat inbegriper fri tillgång till vetenskapliga publikationer, optimal återanvändning av forskningsdata, medborgarvetenskap och forskningsintegritet; NOTERAR att fri tillgång till vetenskapliga publikationer och optimal återanvändning av forskningsdata är av yttersta vikt för utvecklingen av öppen vetenskap; NOTERAR Eracs yttrande om öppna forskningsdata⁸, den uppmaning till insatser som utfärdades under det nederländska ordförandeskapets konferens om öppen vetenskap⁹ (den s.k. Amsterdamuppmaningen), och olika initiativ som tagits av medlemsstaterna, kommissionen och berörda parter¹⁰; UPPMANAR Eracs permanenta arbetsgrupp för öppen vetenskap och innovation att göra en bedömning av de föreslagna åtgärderna i Amsterdamuppmaningen med avseende på genomförbarhet, effektivitet och prioritering, och att rapportera om detta; BETONAR behovet av samordnade åtgärder av alla inblandade aktörer, dvs. kommissionen, medlemsstaterna, det civila samhället och berörda parter,¹¹,

Den politiska plattformen för öppen vetenskap och den europeiska agendan för öppen vetenskap

4. NOTERAR att kommissionen har inrättat en politisk plattform för öppen vetenskap¹², som har som syfte att stödja vidareutvecklingen av den europeiska strategin för öppen vetenskap och främja berörda parter användning av bästa praxis, inbegripet aspekter som anpassning av belönings- och utvärderingssystem, alternativa modeller för publicering för fri tillgång och hantering av forskningsdata (inklusive arkivering), altmetrik, vägledande principer för optimal återanvändning av forskningsdata, utveckling och användning av standarder, och andra aspekter av öppen vetenskap såsom främjande av forskningsintegritet och utveckling av medborgarvetenskap; UPPMANAR kommissionen att regelbundet informera medlemsstaterna och de berörda parterna om den pågående utvecklingen och resultaten av den politiska plattformen för öppen vetenskap minst två gånger om året,

⁸ Dok. ERAC 1202/16.

⁹ Det nederländska ordförandeskapets konferens om öppen vetenskap – från vision till handling, Amsterdam den 4–5 april 2016.

¹⁰ T.ex. utformning av agendor och strategier för öppen vetenskap på nationell nivå.

¹¹ Berörda parter inbegriper forskare (universitet, forsknings- och teknikorganisationer och företag), finansierande organisationer, förlag och tjänsteorganisationer.

¹² <http://ec.europa.eu/research/openscience/index.cfm?pg=open-science-policy-platform>

5. UPPMANAR kommissionen att, i samarbete med den politiska plattformen för öppen vetenskap och i nära samarbete med medlemsstaterna och berörda parter, med beaktande av befintliga initiativ för att vidareutveckla den europeiska agendan för öppen vetenskap och i syfte att ytterligare öka vetenskapens inflytande i samhället i stort, stimulera ett effektivt utnyttjande av all kunskap som åtgärder inom öppen vetenskap kan frambringa, och tillgodose behovet av utbildning i IKT och datafärdigheter, i synnerhet yrkesmässig datahantering, som bidrar till medborgarnas tillgång till forskningsresultat,

Undanröjande av hinder och främjande av incitament

6. HÅLLER MED OM att resultaten från offentligt finansierad forskning bör göras tillgängliga på ett så öppet sätt som möjligt och KONSTATERAR att onödiga rättsliga, organisatoriska och finansiella hinder för tillgången till resultat från offentligt finansierad forskning bör undanröjas i så stor utsträckning som är möjligt och lämpligt för att uppnå en optimal kunskapsdelning, när så krävs med beaktande av behovet av att utnyttja resultaten; UPPMUNTRAR kommissionen och medlemsstaterna att öka kontakterna med tredjeländer för att påskynda övergången till öppen vetenskap och säkerställa ömsesidig nytta när det gäller fri tillgång till vetenskapliga publikationer och optimal återanvändning av forskningsdata i ett globalt sammanhang,

7. ANSER att bedömningen av vetenskaplig kvalitet bör grundas på själva arbetet och utvidgas till att omfatta en bedömning av vetenskapens inflytande i samhället i stort, medan fokus i dagens läge ligger på indikatorer som grundar sig på tidskrifters genomslagskraft och antalet hänvisningar till publikationer; UPPMUNTRAR kommissionen, medlemsstaterna och berörda parter att på ett samordnat sätt vidareutveckla och genomföra initiativ för bättre kvalitetssäkring i sina översyns- och utvärderingssystem; BETONAR att stimulansmekanismer måste inrättas för att belöna forskare (och forskningsaktörer) som delar med sig av sina forskningsresultat för återanvändning; UPPMANAR kommissionen, den politiska plattformen för öppen vetenskap, medlemsstaterna och de berörda parterna att undersöka möjliga mekanismer, bland annat utbildningsverksamhet och informationskampanjer, för att ändra forskningsmetoderna; UPPMUNTRAR kommissionen att genom den politiska plattformen för öppen vetenskap samarbeta framför allt när det gäller incitament för ett internationellt accepterat data citeringssystem, samtidigt som man utnyttjar befintliga initiativ och befintlig expertis,
8. VÄLKOMNAR kommissionens meddelande av den 9 december 2015 *Mot en modernare och mer europeisk ram för upphovsrätten*¹³ och SER FRAM EMOT de lagstiftningsförslag från kommissionen som tillkännagavs däri; BETONAR vikten av att stärka EU:s konkurrenskraft och tekniska och vetenskapliga ledarskap, vilket bland annat skulle kunna innebära att offentliga forskningsorganisationer ges rätt att utföra text- och datautvinning av innehåll som de redan har laglig tillgång till, när det sker i vetenskapligt forskningssyfte; BETONAR behovet av fortsatt stöd från kommissionen och medlemsstaterna för att alla organ och organisationer, inbegripet medborgare, forskare, företag och små och medelstora företag, ska få utvinna resultat från offentligt finansierad forskning som de redan har laglig tillgång till,
9. ANSER att optimal tillgång till och återanvändning av resultaten av vetenskapligt arbete kan förbättras om forskare eller deras arbetsgivare behåller upphovsrätten till sina vetenskapliga verk; UPPMANAR kommissionen och medlemsstaterna att utreda de rättsliga möjligheterna att vidta åtgärder i detta avseende och främja användningen av licensieringsmodeller, såsom Creative Commons-modellen, för vetenskapliga publikationer och uppsättningar av forskningsdata,

¹³ Dok. 15264/15.

Fri tillgång till vetenskapliga publikationer

10. VÄLKOMNAR fri tillgång till vetenskapliga publikationer¹⁴ som standardalternativ vid offentliggörande av resultat från offentligt finansierad forskning, KONSTATERAR att en fullskalig övergång till fri tillgång bör bygga på gemensamma principer såsom insyn, forskningsintegritet, hållbarhet, rättvis prissättning och ekonomisk lönsamhet; och UPPMANAR medlemsstaterna, kommissionen och de berörda parterna att avlägsna finansiella och rättsliga hinder och att vidta de åtgärder som behövs för ett framgångsrikt genomförande på alla vetenskapliga områden, inbegripet särskilda åtgärder för forskningsområden där det finns hinder för framsteg i detta hänseende,
11. UPPMANAR kommissionen att tillsammans med de berörda parterna och medlemsstaterna utarbeta och främja åtgärder för optimal efterlevnad av bestämmelserna om fri tillgång till vetenskapliga publikationer enligt Horisont 2020, UPPMUNTRAR medlemsstaterna att samarbeta med de berörda parterna för att göra detsamma på nationell nivå vad gäller offentligt finansierad forskning,

¹⁴ I dessa slutsatser avses med "fri tillgång till vetenskapliga publikationer" att publikationerna är fritt tillgängliga på det offentliga internet, vilket innebär att alla användare kan läsa, ladda ned, kopiera, sprida, skriva ut, söka eller länka till artiklarna i sin helhet, crawla dem i indexeringssyfte, mata in dem som data i programvara eller använda dem för något annat lagligt syfte, utan finansiella, rättsliga eller tekniska hinder. Den enda begränsningen vad gäller reproduktion och distribution, och den enda roll som upphovsrätten spelar på detta område, bör vara att ge upphovsmännen kontroll över sina verks integritet samt rätt till korrekt 8erkännande och citering (huvudkälla: Budapest Open Access Initiative 2002, tillgängligt på: <http://www.budapestopenaccessinitiative.org/read>).

12. ÄR ENIGT OM att ytterligare främja integreringen av fri tillgång till vetenskapliga publikationer genom att fortsätta att stödja en övergång till omedelbar fri tillgång som standard senast till 2020, med hjälp av olika möjliga modeller och på ett kostnadseffektivt sätt, utan karenperioder eller med så korta karenperioder som möjligt, och utan finansiella eller rättsliga hinder, samtidigt som hänsyn tas till forskningssystemens och forskningsområdenas mångfald, och ÄR ENIGT OM att fri tillgång till vetenskapliga publikationer bör uppnås med full respekt för principen att ingen forskare bör hindras från att offentliggöra sina verk; UPPMANAR kommissionen, medlemsstaterna och relevanta berörda parter, inbegripet forskningsfinansierande organisationer, att driva på denna övergång och BETONAR vikten av tydlighet i avtal om vetenskaplig publicering,
13. UPPMANAR alla partner att delta i synkroniserade insatser för att uppnå detta mål – med mellanliggande milstolpar¹⁵ för 2018; UPPMANAR kommissionen och medlemsstaterna att regelbundet genom nationella referenspunkter¹⁶ genomföra en noggrann övervakning under denna period, och att i så hög grad som möjligt anpassa denna verksamhet till övervakningen av framstegen med det europeiska forskningsområdet; UPPMANAR kommissionen att bistå medlemsstaterna och de berörda parterna när det gäller att bygga upp expertis och att underlätta informationsutbytet, t.ex. genom EU-finansierade projekt för detta ändamål,

Optimal återanvändning av forskningsdata

14. UNDERSTRYKER att forskningsdata från offentligt finansierade forskningsprojekt skulle kunna betraktas som en kollektiv nytta, och UPPMUNTRAR medlemsstaterna, kommissionen och de berörda parterna att utgå från en optimal återanvändning av forskningsdata som standard, samtidigt som man erkänner behovet av olika ordningar för tillgång med anledning av immateriella rättigheter, skydd av personuppgifter, konfidentialitet och säkerhetshänsyn, samt med tanke på den globala ekonomiska konkurrenskraften och andra rättmätiga intressen; därför bör den grundläggande principen för optimal återanvändning av forskningsdata lyda "så fri som möjligt och så begränsad som nödvändigt",

¹⁵ Milstolpen omfattar guldmodellen, hybridmodellen och den gröna modellen för fri tillgång.

¹⁶ I enlighet med kommissionens rekommendation av den 17 juli 2012 om tillgången till och bevarandet av vetenskaplig information (dok. 12846/12).

15. VÄLKOMNAR kommissionens avsikt att se till att alla forskningsdata som produceras inom ramen för Horisont 2020-programmet har öppen tillgång som standard¹⁷, samtidigt som den lämnar utrymme för rätten till undantag på grundval av immateriella rättigheter, skydd av personuppgifter och konfidentialitet, säkerhetshänsyn, samt andra rättmätiga intressen; UPPMANAR kommissionen att främja datavård – inklusive utbildningsverksamhet och informationskampanjer –, använda datahanteringsplaner som en integrerad del av forskningsprocessen och även i fortsättningen låta kostnaderna för både datahantering och utformning av forskningsdata vara stödberättigade inom Horisont 2020; UPPMUNTRAR medlemsstaterna och de berörda parterna att upprätta strategier i enlighet med detta och att göra användningen av datahanteringsplaner till normal vetenskaplig praxis i sina nationella forskningsprogram,
16. BETONAR att möjligheterna till optimal återanvändning av forskningsdata endast kan utnyttjas om dessa data följer Fairprinciperna (sökbara, tillgängliga, kompatibla och återanvändbara) inom en trygg och pålitlig miljö; ERINRAR OM vikten av lagring, långvarigt bevarande och tillsyn av forskningsdata, varvid hänsyn bör tas till forskningsgruppens eller forskningsorganisationens kapacitet, samtidigt som man ser till att det finns metadata baserade på internationella standarder; UPPMUNTRAR medlemsstaterna, kommissionen och de berörda parterna att följa Fairprinciperna i forskningsprogram och finansieringsmekanismer,

¹⁷ Kommissionens meddelande av den 19 april 2016 *Europeiskt initiativ för molnbaserade tjänster – Att skapa en konkurrenskraftig data- och kunskapsekonomi i Europa.*

17. NOTERAR kommissionens meddelande av den 19 april 2016 *Europeiskt initiativ för molnbaserade tjänster – Att skapa en konkurrenskraftig data- och kunskapsekonomi i Europa*¹⁸ och KONSTATERAR att Europa kan dra nytta av ett europeiskt moln för öppen vetenskap¹⁹, som bland annat möjliggör säker och långvarig lagring, effektiv analys och användarvänlig (åter)användning av forskningsdata över gränser och ämnesgränser; UPPMANAR kommissionen att i samarbete med medlemsstaterna och de berörda parterna undersöka lämpliga förvaltnings- och finansieringsramar, varvid tillräcklig hänsyn bör tas till befintliga initiativ och deras hållbarhet och till att lika villkor bör råda i hela Europa,

Uppföljning

18. UPPMANAR kommissionen, medlemsstaterna och de berörda parterna att vidta de åtgärder som behövs för att göra öppen vetenskap till verklighet och att betona behovet av samordnade åtgärder i relevanta nationella, europeiska, multilaterala och internationella forum; UPPMANAR kommissionen att hålla medlemsstaterna informerade om och engagerade i arbetet i den politiska plattformen för öppen vetenskap och att samordna sin verksamhet med medlemsstaterna och ÄR ENIGT OM att tillsammans med kommissionen och plattformen senast om ett år börja göra regelbundna bedömningar av framstegen.

¹⁸ Dok. 8099/16.

¹⁹ Det europeiska molnet för öppen vetenskap kommer att förena befintliga infrastrukturer för forskningsdata som i dag är spridda över alla discipliner och i medlemsstaterna.